

Evolution vs udvikling

*Cop 1-26 tilhører menneskets forfængelige
fortælling om udviklingen*

*Evolutionen udfolder sig bare
taust*

Mennesket har op gennem evolutionen vist, at det kan overleve det meste, men ikke, at det kan fortsætte med at leve på de betingelser, der er og bliver resultatet af dets kamp for overlevelse.

Dets foretrukne fortælling handler om konkurrencen på det fri marked som garanten for udviklingen mod den bedste af alle verdener. Konkurrencestaten er udråbt som den sejrende livsstils "biotop", udviklingens sande sted. Det hedder sig, at på markedets betingelser sikres det ikke bare, at de bedst egnede kan udfolde sig til egen fordel, men at konkurrencestaten med dens overbygning, velfærdsstaten, sikrer, at selv taberne på markedet får andel i udviklingen mod den bedste af alle verdener.

Fortællingen om udviklingen på markedets betingelser er blevet solgt som udtryk for en menneskeskabt højere form for social nødvendighed i familie med Charles Darwins evolutionsteori, sådan som den formuleres i "Arternes oprindelse" (Origin of species fra 1858)¹.

¹ Ove Kaj Pedersen om konkurrencestaten: "I *Konkurrencestaten* fortæller Ove K. Pedersen globaliseringens politiske historie. Det er en historie, hvor politik og økonomi væver sig ind i hinanden. Det er samtidig historien om en bestemt forståelse af moderne stater – nemlig ideen om "nationernes konkurrence", dvs. ideen om, at alle lande i dag er del af en bestandig international

Men forestillingen om udviklingen og de bedst egnedes funktion på markedet er en fortælling, en ideologisk fortælling, hvor evolutionen er en videnskabelig teori om naturen, det der er, den tavse væren.

Mennesket og det sociale er dannet på de betingelser, der var, lige som menneskearten har haft held med at skabe de sociale omgangsformer, betingelser, som individet har fungeret på baggrund af. Men naturen, som samfundets eksterne livsbetingelser, er ikke længere den naturligt givne betingelse for den menneskelige succes. Naturen med de oprindeligt givne betingelser for mennesket ændrer sig og forsvinder som følge af menneskets succes. Det sker for mennesket med foruroligende hast. Den menneskeskabte globale opvarmning er et klart eksempel på det. Det underminerer fortællingen, det ideologiske budskab som samtlige ledende kredse i det moderne samfund står bag.

Problemet, menneskeskabt global opvarmning, anfægter de moderne succeskriterier, de former for rationalitet der gælder inden for det moderne samfunds funktionelle spidskompetencer. Det rammer ind i fortællingen om markedet som udtryk for en højere nødvendighed og som udtryk for den skjulte hånd, der som et forunderligt appendiks til det økonomiske menneskes iboende egennyttige form for rationalitet styrer egennyttigheden op i enhed med den absolutte fornuft. Problemet er, at forsvindende livsbetingelser skyldes konkurrencestaten og den egennyttige rationalitet, tilhørende de løsrevne individers adfærd. Det økonomiske menneske underminerer alle forudsætninger for en hvilken som helst form for højere mening.

Den menneskeskabte globale opvarmning afslører, at "succes ikke længere er succes, sådan som succes var", og at de forudsætninger for succes - der omgiver vinderne på det fri marked, den globaliserede økonomi, den sejrende livsstil - tenderer mod at forsvinde takket være disse vinderes "succes"². Det økonomiske menneske smadrer sine livsbetingelser, takket være sin udbredelse og succes. Det er underminerende, ikke bare for det hensigtsmæssige i dette individs adfærd, men for artens mulighedsbetingelser i det hele taget og dermed underminerende for meningen med alt, hvad mennesket, det moderne samfund så i øvrigt gør og kan.

Problemstillingen er udtryk for et paradoks, dvs. det, at succes er blevet sin egen negation/modsætning.

Men frem for at orientere sig mod paradokset, det at en livsform med sin livsstil er blevet sit eget problem med sin udbredelse og succes, så vækker det hele arven af traditionel

kamp på kompetencer, viden og udvikling. Og at denne kamp er et grundvilkår, som vi ikke kan undsige os."

Adam Smith: "**Den usynlige hånd** er en **metafor**, der er brugt af den skotske filosof Adam Smith, grundlæggeren af moderne **økonomisk** tænkning. Udtrykket refererer til individet, som i en velfungerende **markedsøkonomi** (dvs. en økonomi, hvor der er **fuldkommen konkurrence** på alle markeder) vil handle til nytte for sig selv og samtidig hermed indirekte handle til nytte for samfundet eller kollektivet i den forstand, at udfaldet vil blive samfundsøkonomisk **efficiant**."

2

<https://elpais.com/clima-y-medio-ambiente/cambio-climatico/2021-11-07/como-sera-2060-el-mapa-con-nuestros-posibles-futuros-climaticos.html>

immunologi til live, som om problemstillingen handlede om en i forhold til det moderne samfund udefrakommende trussel, hvor det i virkeligheden er det moderne samfund, der truer sig selv. De sejrende former for egennytte, konkurrencestatens fortalere, opfinder pseudoproblemer, benægter fakta osv., for ikke at se sig selv som problemet.

Den fremherskende form for behandling af problemet, truslen, samfundets trussel mod sig selv, dets immunsystem, sociale selvforsvar og patologi tegner et forældet sygdomsbillede, netop fordi immunologien er skabt i hele menneskehedens tradition for at se og identificere det farlige som noget eksternt i forhold til samfund og funktionsorienteret rationalitet.

Menneskets individuelle biologiske immunsystem såvel som samfundets immunologi er udviklet til at identificere og bekæmpe det fremmede, som noget eksternt der bryder ind i systemet, kroppen eller samfundet, og som truer dette ude fra.

Når det handler om eksterne trusler, fx et lille primitivt virus, covid-19, er der ingen grænser for, hvad det moderne samfund kan gøre samlet for at identificere og bekæmpe det. Der er investeret mere end 16 billioner US\$ af alverdens stater for at stimulere økonomien i forbindelse med bekæmpelsen af sygdommen, hvoraf mindre end 2 % er gået til samtidigt at fokusere på den menneskeskabte globale opvarmning, der er en langt større udfordring for menneskeheden.

Det er det moderne selv³, der truer det moderne selv. Det er ikke det fremmede, der anfægter eller truer det moderne. Det er ikke længere en udefrakommende trussel i forhold til det moderne samfund, der er det moderne samfunds største trussel/fare.

Det er de herskende succeskriterier, der er blevet sin egen modsætning.

Det er den form for konkurrence om succes, der frem for at være løsningen på de problemer, som samfundet står over for, der er selve truslen mod det moderne samfund, fordi bestræbelserne på at opnå økonomiske succes, maksimeringen af forbrug, er det samme som at maksimere forbruget af livets forudsætninger.

Den rigeste procent af verdens befolkning står for ikke mindre end 16 % af belastningen af jordens klima med drivhusgasser, og alle andre stræber efter at nå op på samme forbrug. Deres foretrukne fortælling om dem selv hævder, at de er løsningen på alverdens problemer, at deres succes viser vejen for alle andre. Det udfolder sig som en del af den bekvemme selvforståelse, som de privilegerede dele af samfundet foretrækker og som stiltiende accepteres af alle andre, der tror på

³ Udtrykket, "det moderne", benyttes mere eller mindre specifikt i forhold til historie og udvikling. I den fri verden figurerer oplysningsidealene og forestillingen om det "fornuftige menneske, der lader sig lede af sin forstand" som garantien for udviklingen mod den bedste af alle verdener, på samme måde som Ove Kaj Pedersens konkurrencestat og Adam Smiths fri marked opfattes som udtryk for et vilkår, der kan identificeres med en højere fornuft. Udviklingslæren, de forskellige former for moderne ideologi, er udtryk for "ismer", ikke videnskab eller neutralt beskrevne naturlige lovmæssigheder. Det er kun de færreste iagttagere i dette moderne samfund, der er i stand til at se ideologien, som den ligger til grund for deres egen kritik af det "umoderne", "populismen", antiglobalismen osv. Forståelsen for, at det er selve den udviklingstro, den ideologisk betingede og faktuelle form for social performance med rationalitet, som de står for, der er blevet selvnegerende, paradoksal, det kan de ikke se via egen rationalitet, fordi de forlænger den blindt. Deres immunologi retter sig mod det fremmede, det ikke moderne, er blind for det moderne som sin egen største trussel. Derfor er disse iagttagere ikke på højde med det samfund, som de forlænger, er del af.

en fortællingen om udvikling, de selv vil være del af.

Klimaproblemet og andre miljøproblemer handler om det moderne selv, om dets omfang og indflydelse på sine egne forudsætninger. Klimaproblemet er skabt af det moderne samfund selv. Det er ikke en udefrakommende trussel, men en følge af den succes, som det moderne samfunds økonomiske og sociale succes står for og fører til.

Det har været et kendt videnskabeligt faktum, at mennesket ændrer luftens sammensætning med afbrændingen af fossile brændsler i mange årtier. Det har været kendt og dokumenteret især af den industri, der ernærer sig ved at udvinde og udbyde fossile brændsler på verdensmarkedet. Men netop olieindustrien har med fuldt overlæg spredt misinformation og sået tvivl om den videnskabelige viden om forholdet, siden man selv fik den. Fossil-Industrien har finansieret den største delegation af lobbyister på Cop 26 mødet, hvor andre økonomisk svage NGO'er systematisk udelukkes fra at være vidne til møderne på klimatopmødet⁴.

Ideologi uden fjende

I 1989 brød jerntæppet mellem øst og vest sammen, og den kolde krig var slut. Den ideologiske og politiske dagsorden, som havde præget det meste af verden siden afslutningen på anden verdenskrig, havde svært ved at finde fodfæste her efter. Opgøret mellem kapitalisme og socialisme var afsluttet. Den vestlige verden vandt den kolde krig. Hele verden havde overtaget markedsideologien og dyrkelsen af evig økonomisk vækst som løsningen på alle problemer.

Den vestlige verdens selvforståelse, der bygger op om fortællingen om markedet og den økonomiske vækst som løsningen på alle problemer, stod alene tilbage. Den sejrende samfundsform havde ikke længere nogen ydre ideologisk eller politisk fjende, noget trusselsbillede. De havde kun sig selv tilbage, og var ikke parat til at se på sig selv som sin egen udfordring.

Fjenden vender tilbage

Det ændrede sig med de to tårnes fald.

Epoken, der startede d. 11 september 2001, varede tyve år.⁵ I denne periode bekræftede det moderne samfund en traditionel form for immunologi ved at gøre terrortruslen til den ydre trussel, der kunne samle det moderne samfund om sin interne selvbeskrivelse af sig selv som stående over for truslen fra de tilbagestående farlige muslimer.

Med terroranslaget mod de to tårne i New York lod den sociale selvbeskrivelse sig centrere om bekæmpelsen af de onde muslimer, som dem der kom ude fra og truede det moderne samfund. Der var grundlag for en mentalhygiejnisk øvelse, instrueret af medier, politikere som Anders Fogh Rasmussen, George Bush og Tony Blair, med det formål at bekræfte en fortælling, der skulle

⁴ <https://www.bbc.com/news/science-environment-59199484>

<https://www.theguardian.com/environment/2021/nov/08/cop26-legitimacy-questioned-as-groups-excluded-from-crucial-talks>

⁵ <http://www.arbejdsforskning.dk/pdf/art-156.pdf>

bruges til at bekræfte den sejrende vestlige livsstil som noget, der kun var truet udefra af muslimer forankret i en tilbagestående kultur fra Mellemøsten. Grundlaget for at se bort fra det faktum, at den sejrende livsstil primært var truet af sig selv, var skabt med anslaget mod de to tårne.

Den vestlige verden med USA, Danmark og GB gik i spidsen for den strategi til værdipolitisk selvforsvar, som krigen i Irak og Afghanistan var resultat af sammen med mediernes dæmonisering af muslimer, provokationer af de millioner af fattige mennesker i Mellemøsten.

Strategien var en katastrofe på alle måder.⁶ Ikke bare bombede man Mellemøsten tilbage til stenalderen under højtidelige paroler om at ville indføre demokrati, frihed og fri markedsøkonomi, men man skabte den terror, som man hævdede at ville udrydde i øvelsen.

Flemming Roses definition på den særligt danske form for kamp for ytringsfrihed, hvor man gjorde grin med profeten Muhammed alene med det formål at understrege sin ret til at gøre det i ytringsfrihedens navn, førte sammen med de påførte krige og klimarelateret fødevaremangel i regionen til oprør, terror og millioner af flygtninge.

Men værst af alt, krigen mod araberne var med til at fortrænge opmærksomheden i det moderne samfund fra de trusler, som den moderne succesfulde livsstil udgjorde og udgør for sig selv. Det var både bevidst og ubevidst det egentlige formål med den værdipolitik, som især højrefløjen stod for fra da af.

Man gik også i krig i Irak for at få fat i verdens på de næststørste kendte oliereserver. Man løj om intentionen med krigen, påstod at Saddam Hussein havde masseødelæggelsesvåben. Man ved, at det vidste man ikke, at han havde, og man ved, at man vidste, at man ikke vidste det. Grundlaget for krigen var én stor løgn.

Men medierne og det politiske system har aldrig villet placere ansvaret for forbrydelsen, og det igen fordi medier og det politiske system var de skyldige, på samme måde som det er den sejrende livsstil, dvs. de økonomisk højtflyvende, der har ansvaret for ødelæggelsen af livets forudsætninger, sådan som de findes i klimaet.

Det moderne samfund var og er ikke primært truet af noget fremmed, der skal identificeres og bekæmpes som det uciviliserede udefrakommende. Nej, det er det moderne samfund selv med dets fremmeste repræsentanter for den sejrende livsstil, der er sin egen største trussel med;

- sit gigantiske økonomiske volumen, ekstreme overforbrug af livsbetingelser,
- sin teknologiske naturbeherskelse, en form for beherskelse der fører til afmagt,
- et juridisk systems sikring af retten til at negere sig selv, dvs. sit livsgrundlag, primært under henvisning til det juridiske subjekts ret til at skatte og valte med sin private ejendom,
- et politisk system, der lever af og på den selvnegerende succes ved netop at lefle for de sejrende,

⁶ <https://www.information.dk/debat/2008/03/usas-fejlslagne-politik-konsekvenser>
<http://www.arbejdsforskning.dk/pdf/art-156.pdf>

økonomisk højtflyvende, der er de største syndere ud i øvelsen at smadre livets betingelser.⁷

- en fjerde global/statslig magt, dvs. mangfoldigheden af statsfinansierede og private envejs kommunikerende massemedier, der alle lever af at sælge budskabet om, at de sejrende på markedets betingelser er og bliver løsningen på alle problemer. De har ikke råd til at udbyde sandheden, fordi dem, der vil købe den, ikke har andel i pengeøkonomien, dvs. råd til at betale for den.

Den sejrende livsforms foretrukne livsstil er sit eget største problem, og markedet, der er ophøjet til dommer i alle livets spørgsmål, tillader ikke sandheden om sig selv at komme til udtryk. Således er videnskaben om markedet gået under for markedet, i og med at erhvervslivet og de købedygtige har sat sig på de økonomiske fakulteter. Budskabet om, at videnskaben med dens egne kriterier for at kvalificere sandheden om markedet er gået under for markedet, går under for markedet, fordi de købedygtige ikke vil betale for det, og fordi, dem der vil købe det, ikke har råd til at købe det.

Det er dette samfund, den sejrende livsform med de snart 8 milliarder individer, der er blevet sit eget største problem takket være en livsstil, bygget op om en falsk nødvendighed, fortællingen om udviklingen på det fri markeds vilkår.

Evolutionen har ført det moderne samfund ud i en situation, som evolutionen ikke har forberedt de sejrende på i sin kamp med det fremmede. Mennesket foretrækker fortællingen om udviklingen, men tenderer mod at blive valgt fra i den evolution, der ikke er nogen fortælling.

Delrationaliteterne går ikke op i nogen højere form for rationalitet

Det differentierede samfund med dets mange delrationaliteter omfattes ikke af nogen højere rationalitet eller overordnet fornuft, og mosaikken af funktionaliteter går ikke op i nogen absolut form for rationalitet eller fornuft. Det moderne projekt, som den moderne filosofis fremmeste tænker, Immanuel Kant har formuleret, tilbedes fortsat, som om det oplyste menneske agerede i overensstemmelse med en absolut højere fornuft. Mennesket agerer ikke i overensstemmelse med nogen højere fornuft. Fortællingen er falsk, evolutionen viser det, fordi mennesket tenderer mod at blive valgt fra takket være sin indflydelse på sine livsbetingelser.

Dette samfund har muligvis skabt mange former for rationalitet og formålmæssighed med fantastiske resultater. Men ingen rationalitet eller formålmæssighed gælder for samfundet i sin helhed. Økonomisk vækst er f.eks. kun godt i nogle perspektiver, men ødelæggende for menneskehedens naturlige mulighedsbetingelser i andre. Den indsigt er samfundet ikke modtageligt for, fordi det anfægter fortællingen om udvikling, der nu overgår alle andre former for overtro med sine iboende selvmodsigelser:

⁷ 1 sølle % af verdens befolkning står for 16% af verdens klimagasudledning i år 2030, hvor halvdelen af jordens befolkning kun er skyld i udledningen af et ton eller mindre pr. person:

<https://www.theguardian.com/environment/2021/nov/05/carbon-top-1-percent-could-jeopardise-1point5c-global-heating-limit> Men alverdens ledere holder fast i, at den økonomiske vækst er løsningen på alle de problemer, som den økonomiske vækst fører med sig. Således går den herskende orden til stadighed imod fakta:

<https://ing.dk/debat/ipcc-graenser-oekonomisk-vaekst-249081>

- magt er blevet afmagt,
- ret er blevet uret,
- rigdom har ført til fattigdom,
- den politiske magt har mistet legitimitet,
- videnskabelig sandhed bliver til løgn i medierne, fordi den er uforenelig med de herskende succeskriterier,
- samfundets immunsystem, dets patologi, lære om det syge, er blevet dets sygdom,
- selvforsvar og kampen mod de indre og ydre dæmoner bidrager til helhedens selvnegering.

Situationen er så fundamentalt anderledes i forhold til de udfordringer, som menneskeheden hidtil har stået over for, at de traditionelt oparbejdede spidskompetencer ikke har noget at byde på netop her, hvor de i evolutionsteoretisk forstand har sejret ad helvede til.

Mennesket har lært at overleve andre arter, at sejre over hinanden, men det har ikke lært at se sin egen succes som sit eget største problem. Det har evolutionen ikke givet mennesket. Mennesket er resultat af evolutionen, men lever mod bedre viden ind i en fortælling, der handler om succes. Denne fortælling dækker over situationen, og blokerer for forståelsen for det faktum, at det moderne samfunds succes er sin egen største trussel, og at mere af det samme er problemet, ikke løsningen⁸.

Intet i historien har forberedt menneskeheden på denne "succes".

Det moderne samfund er blevet sin egen største udfordring og dets succes er blevet sin egen modsætning. Problemstillingen anfægter alt, hvad det moderne samfund tilstræber, dvs. hele paletten af moderne former for rationalitet.

Individuel og social økonomisk succes betyder underminering af individets og det sociale økonomiske mulighedsbetingelser. Alligevel benægtes det, at det er selve de økonomiske bestræbelser, der fører til mangel, at den enes beslaglæggelse af begrænsede ressourcer gør, at alle andre udelukkes fra benyttelsen af dem, at forbruget af forgængelige ressourcer fører til, at der bliver færre af dem, osv.

For at få magten må de politiske magthavere bringe det budskab til torvs, der sælger. Derfor siger de alle, at de storforbrugende og storsvinende kan forbruge sig ud af de problemer, som de suverænt bidrager mest til af alle.

De, der har sværest ved at tro på løggen, er magtesløse. De bor på den sydlige halvkugle,

⁸ Poul Schou, **FAGANSVARLIG FOR ØKONOMISK TEORI** på Den Store Danske, hævder patetisk at påpege, at den økonomiske vækst medfører at de naturlige livsbetingelser forsvinder, er en stråmand: <https://www.information.dk/debat/2012/06/skyder-paa-vaeksten-skyder-forbi> Danmark manipulerer med opgørelserne over afkoblingen af den økonomiske vækst i forhold til belastningen af klimaet: https://videnskab.dk/kultur-samfund/forskere-tre-grunde-til-at-danmark-ikke-er-et-groent-foregangsland?utm_campaign=Forskere%3A%20Tre%20grunde%20til%2C%20at%20Danmark%20ikke%20er%20et%20gr%C3%B8nt%20foregangsland%20%2F%20Hvorfor%20stammer%20man%3F_2010826065939&utm_medium=email&utm_source=Vores%20nyhedsbrev

nærmere ækvator eller de tilhører bare den sociale bund i de rige lande, og ved mere eller mindre hvor lidt de sejrendes sejr repræsenterer menneskeheden i sin helhed.

Retssystemet, der centrerer sig om sikringen af det økonomiske subjekts ret til at oparbejde og forbruge de økonomiske mulighedsbetingelser, har mistet sin legitimitet, fordi den i praksis prioriterer subjektets ret til at smadre alle andres mulighedsbetingelser, i en orden der ultimativt truer med at negere sig selv. Det er det sande resultat af den økonomiske vækst.

Videnskabens mange landvindinger og tekniske anvisninger på naturbeherskelse har så mange utilsigtede og uheldige konsekvenser, at den ikke længere kan distancere sig fra det beherskede sådan som det ligger i den ontologiske dualisme, ontologien bag den moderne naturvidenskab. Den genfinder sig selv og sin indflydelse som sin egen afmagt i alle de utilsigtede bieffekter, der er blevet det akkumulerede resultat af dens egne anvisninger på naturbeherskelse. At det er måden, at tænke naturbeherskelse på, der er problemet, forstår den dog ikke, hvorfor dens anvisninger på problemløsninger hele tiden tenderer mod at ende op som utilsigtede konsekvenser af naturbeherskelsen.⁹

Det politiske system og medierne sørger i ophøjet enhed for den herskende ordens italesættelse. Medierne er at sammenligne med organisationer og firmaer, hvis interesser er determineret af økonomiske og organisatoriske særinteresser, der er identiske med samfundets selvnegerende funktionalitet. De nægter systematisk at se sig selv som udtryk for den illegitime orden. Og jo mere de føler sig truet, des mere rigide bliver de i deres adfærd og orienteringsmønster.

Det, vi ser i relation til problemstillingen, er et socialt immunforsvar, der på alle samfundets niveauer afslører sig som et patetisk og forældet overlevelsesforsøg.

Samfundet forsvarer sig mere og mere rigtigt over for de selvskabte problemer, ”som om” der var tale om en ekstern trussel.

Problemstillingens karakter benægtes, omfortolkes, minimeres, forsøges integreret som forenelig med de gældende succeskriterier,

- ”som om” det ikke netop var det moderne samfund, dets succeskriterier og måde at definere og søge løsninger på, der var blevet dets eget største problem,
- ”som om” det politiske system havde magt og selvstændig vilje til at løse problemerne,
- ”som om” afmagten over for bivirkningerne ved naturbeherskelsen kunne overvindes med mere naturbeherskelse,
- ”som om” vækstens utilsigtede virkninger, manglen, kunne afskaffes ved de riges forbrug,
- ”som om” de sejrende ikke for længst var afsløret som de største bidragydere til det truende nederlag osv.

Kun dette ”som om” er ikke noget ”som om”. Fake News er dagens orden, ikke noget de sociale medier har patent på.

Immunologien er udviklet på de forudgående stadier i evolutionen, hvor det farlige var det fremmede, der trængte ind i systemet, og som skulle ud af systemet igen, men problemstillingen nu er af en ganske anden karakter.

⁹ <http://www.arbejdsforskning.dk/pdf/art-176.pdf>

Det farlige er hele det moderne samfunds egen succes. Samfundet er offer for sig selv og sin traditionelle immunologi. Det kan nemlig ikke bare identificere og differentiere sig selv fra sig selv og identificere sig med sig selv som det farlige. Det kan ikke identificere sin egen rationalitet, sin formålmæssighed og sine succeskriterier for så at problematisere, reformere dem. Det må ganske enkelt orientere sig som en fremmed i forhold til sig selv, hvilket det ikke kan. De kognitive dispositioner og hele semantiske performance er nemlig skruet ind på de udfordringer, de kompetencer, der kom til udtryk i traditionen op til nu. Men nu handler det om, at livsbetingelserne ikke kan måles på den målestok, som der kan registreres på de udviklede kognitive forudsætninger, og at det derfor slet ikke er et simpelt spørgsmål om fx at sætte pris på miljøet og klimaet. Pengenes realitet omhandler kun det, der kan prissættes, indikeres via det kommunikationsmedie, som økonomerne forstår, dvs. pengene, værdier som registreret og prissat i penge.

Samfundets fundamentale mulighedsbetingelser er inkommensurable, tavse former for væren i det univers, som opstår og forgår i kraft pengeøkonomiens symbolik. Man må stå på fremmede kognitive betingelser for at forstå grænserne for gyldigheden af den pengeøkonomiske rationalitet.

Mennesket er i konflikt med sine livsbetingelser, og dermed sig selv. Det er realitetens konflikt. Identificeringen af sig selv som sit eget største problem afslører samfundets konflikt med sig selv. Den sejrende livsstil er i det hele taget sammen med konkurrencestaten i konflikt med sig selv, ligesom de succesfulde har størst succes med at være den primære trussel for alle andres succes. Det er tabu, forbudt viden i dette samfund. Medierne dyrker muligvis konflikten, men kun med det fremmede, ikke sig selv og sig selv som problemet. Det sidste går nemlig imod den fortælling om udvikling, som man lever af at sælge til de købedygtige og alle andre, der drømmer om at blive det.

Det modernes udfordring går først og fremmest på det at lære at se sig selv som problemet. Løsningen ligger ikke i at fortsætte den vej, der har ført til problemet, menneskeskabt global opvarmning.

Det moderne må lære at se sig selv, som det der truer dets egne forudsætninger, og det må lære at omdefinere sine succeskriterier, forkaste dem, der hvor de ikke længere er forenelige med dets sande interesse i at bevare livets mulighedsbetingelser.

Det problem var der ikke, al den tid verden var stor nok til at bære den særskilte succes på bekostning af alt andet. Og det hjælper ikke at orientere sig ”som om” den stadig var stor nok til det.

Verden er blevet for lille til det samfund, vi kender. Den lille blå planet har ikke plads til mennesket mere.

Det handler om helt andre succeskriterier end evig økonomisk vækst.

De økonomisk højtflyvende, dem der klarer sig bedst på de vilkår, som det moderne samfund har forvekslet med en form for højere nødvendighed, også kaldet konkurrencestaten, eller det liberale globaliserede marked, adlyder ikke den højeste nødvendighed, men lever på en fortælling om udvikling, der står i vejen for evolutionen.

Cop 26 vidner om en patetisk vindermentalitet, der kognitivt kun er i stand til at reducere problemstillingen, menneskeskabt global opvarmning, til noget, der kan løses inden for den herskende udviklingstro. En svensk pige beskriver processen som den er, ”business as usual, bla bla bla”, hvor kravet går på en helt ny form for praksis og fremskridtstro.

Covid 19 er resultat af evolutionen og har allerede gjort mere for klimaet end de udviklingstro nogen sinde kommer til at gøre via deres grønvask metoder.

Evolutionen styrer for vildt, men det er ikke sikkert at menneskeheden når at forstå og værdsætte naturen og dens nødvendighed, før den er begravet forblændet af sin egen løgnagtige fortælling om udvikling.¹⁰

¹⁰ Kognitiv konstruktivisme og blindhed er eksemplarisk illustreret i Elias Canettis skønlitterære værk, Die Blendung, Herbert Reicher Verlag, Wien, fra 1935.